

Herkes Buluş Yapabilir

Bilim Çocuk dergisinin amacı geleceğin buluşçularını beklemektense, buluşçuları yaratmak. Meraklıları Buluş Şenliği'mize katılıyor elbette! Ancak, kimileri de buluş yapmaya nereden başlayacağını bilmiyor. İşte, onlar için bir rehber...

Her buluş düşünmekle başlar. Herkesin bir düşüncesi vardır. Bunun anlamı, sizin de bir buluşçu olabileceğiniz. Her insan biraz buluşçudur gerçekte. Bir buluş yapmanın ilk adımı bir problem bulmaktır. Bir problem düşünün. Çözümü, yaşamınızı kolaylaştıracak ve sizin buluşunuz olacak! Problemi ararken çevrenize bakının ve olabildiğince çok düşünce üretin. Bunun için beyin fırtınası yapın. Çoğu zaman yeni düşünceler gökten elma gibi düşmez. Sizin de elma ağaçlarını sallamanız gerekebilir.

Bir buluş defteri tutun. Yeni bir düşünce geliştirmeye çalışırken aklınıza gelen basit, saçma ya da çılgın tüm düşünceler önemlidir. Bu düşünceleri, herhangi bir değerlendirme yapmadan buluş defterinize yazın. Çünkü, o sırada size basit, saçma ya da çılgınca gelen bir düşünce sizi yeni bir buluşa götürebilir. Basit sorular sorun. Bu sorular, yaşamı kolaylaştıran buluşlara dönüşebilir. Basit soruları hafife almayın!

Elinize bir nesne alın. Örneğin bir kalem! Düşünün, kalemi kullanırken ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Onu daha kullanışlı hale getirmek için neler yapılabilir? Ya da kaleme nasıl bir yenilik getirilebilir? Kalem, daha kolay nasıl açılabilir?

Kalemin atıkları nasıl değerlendirilebilir? Kalem deyip geçmeyin, elinize tek bir kalem ya da herhangi bir nesne alarak bile birçok yeni buluş ortaya çıkarabilirsiniz.

Çevrenizde gördüğünüz birbiriyle ilgisiz gibi görünen nesneler arasında ilişkiler kurmaya çalışın. Kimi zaman bir rastlantı, farklı bilgi parçalarını birleştirip bütünü görmeye yardımcı olabilir. Önemli olan, var olanlarla yeni bileşimler oluşturmak. Zaten yaratıcılık da bu değil mi? Başına düşen elmanın onda yarattığı etkiyle düşünmeye başlayan Newton, birden gökyüzündeki Ay'ı fark eder. Elmayı düşüren kuvvetin neden Ay'ı düşürmediği sorusu yerçekimi yasalarını ortaya koymasını sağlar. Siz de gözünüzü dört açın.

Buluş yapmaya hazır olun. Pasteur, "gözlem alanında, şansın ancak hazır beyinlere güldüğünü" söyler. Bunun anlamı şudur: Merak ettiğiniz bir konuyu öğreniyor, inceliyor ve sorular soruyorsanız, o konuda bir şeyler bulma şansınız yüksektir. Bilimadamlarının, buluşçuların yaşam öykülerini okumak da yararlıdır ya da dünyadaki son buluşları izlemek, aklınıza yeni bir düşünce getirebilir. İnternet'ten buluş müzelerine de girebilirsiniz. Bilimadamlarının yaşamlarını okuduğunuzda, bir

özelliklerinin de yılmadan çalışmak olduğunu görürsünüz. Bu nedenle buluş yapacağınız konuyu çalışın, bilgi edinin. Ancak, gerçeklerin değişmez, soru sormanın gereksiz, düşüncelerin tersinin ileri sürülemez olduğu yanlıgısına düşmeyin. Bu düşün gücünüzü kısıtlayabilir. Yerçekimi vardır, ancak yerçekimsiz bir ortam da yaratılabilir. Daha birçok püf noktası olabilir buluş yapmanın.

Mühendisleri örnek alın. Onlar, çevrelerindeki sorunları çözerler. Doğal kaynakları, matematik ve bilimi kullanarak yeni bir alet ya da makine yaparlar. En önemli özellikleri de, yaratıcılıklarıdır. Yaratıcılıklarının nedeni, durmadan çevrelerini incelemeleri, sorgulamalarıdır. Olasılıklara önem verirler. Bunun anlamı, bir sorunun birden çok çözümünün olmasıdır. Siz de her zaman problemin birden fazla çözümünü arayın. Mühendisler, hem her yolu denerler, hem de beceriklidirler. Üstelik yaptıkları işin önemine inanırlar, kendilerine güvenirler. Siz de kendinize inanın ve güvenin.

Buluşların amacı, yaşamı kolaylaştırmak, ancak diğer yandan birçok buluş insanların düşlerinin sonucu olarak ortaya çıkmış. Bunu da dikkate alın. Düş kurun. Jules Verne "Ay'a Yolculuk" kitabını yazdığında Ay'a daha gidilmemişti, hatırlayın. Çılgın çözümleri de deneyin! Einstein, görelilik kuramıyla ilgili olarak çalışmaya başlarken, cisimlerin ışık hızıyla hareket edebileceği gibi çılgın bir düşünceden yola çıkmış. Siz de herkesin görebildiğini görün, kimsenin düşünemediğini düşünün ve kimsenin cesaret edemediğini yapın.

Buluşunuzun kullanışlılığını da araştırın. Arkadaşlarınıza, öğretmenlerinize, ailenize görüşlerini sorun. Farklı düşünceleri dikkate alarak buluşunuzda iyileştirmeler yapın. Başarısızlıktan korkmayın. Bir de tüm bunları yaparken işin zevkine varın ve olabildiğince eğlenin. Yaratıcılığınızı kullanın. Nasıl mı? Kimi zaman yaratıcılık, düşlerin peşinden kendiliğinden gelir. O zaman gerçekten şanslısınız. Ancak, kimi zaman da düşleri çağırmak, bilgileri kullanmak, denemeler yapmak ve ortaya çıkanlarla yeni düşler kurmak gerekir. Yapacağınız buluşun mutlaka taslağını çizin. Taslak üzerinde parçaları ve bunların uyumunu inceleye-

Buluş, yeni bir düşünce, yöntem ya da aygıt üretmektir. Yeni bir düşünce, yöntem ya da aygıtla bir probleme çözüm bulabilir ya da eski bir buluşu geliştirebilirsiniz.

rek buluşunuzu kontrol edin. Kimi buluşlar ancak taslak üzerinde kalır, bunları yapmak günümüz koşullarına göre olanaksızdır. Ancak çoğu buluşun önce çalışan modeli, sonra da gerçeği yapılır. Zamanla da bu buluşlar geliştirilir. Örneğin, ilk bilgisayarların ne kadar kocaman olduğunu görse-niz, şaşardınız.

Buluş yapmak, hem kolay hem de zor olabilir. Şöyle düşünün, ayakkabınızı şimdi kolay bağlıyorsunuz. Bunun kolay olmadığı zamanları anımsayın. Güneş'in doğuşunun nasıl gerçekleştiğini düşünmek kimine zor gelir; Dünya'nın kendi ve Güneş'in çevresinde döndüğünü, Güneş'in bir yıldız olduğunu bilen birineyse kolay. Buluş yapmak için kendinizi hazır hissediyorsanız, 4 – 5 Haziran 2005'te 5. Buluş Şenliği'nde görüşelim.

Tuğba Can

Buluşçular İçin Geçmişte Hazırladığımız Yazılar

- "Siz de Buluş Yapabilirsiniz" Şubat 2001
- "Buluş Yap Dünya Değişsin" Şubat 2001
- "İlginç Buluşlar" Şubat 2001
- "Buluşa Doğru" Mart 2001
- "Gökten Üç Elma Düştü..." Mart 2002
- "Yeni Bir Buluş, Yeni Bir Dünya" Nisan 2002
- "Buluş Kartları" Nisan 2002
- "Buluş Dünyası Doğadan Esinlenirse" Nisan 2003